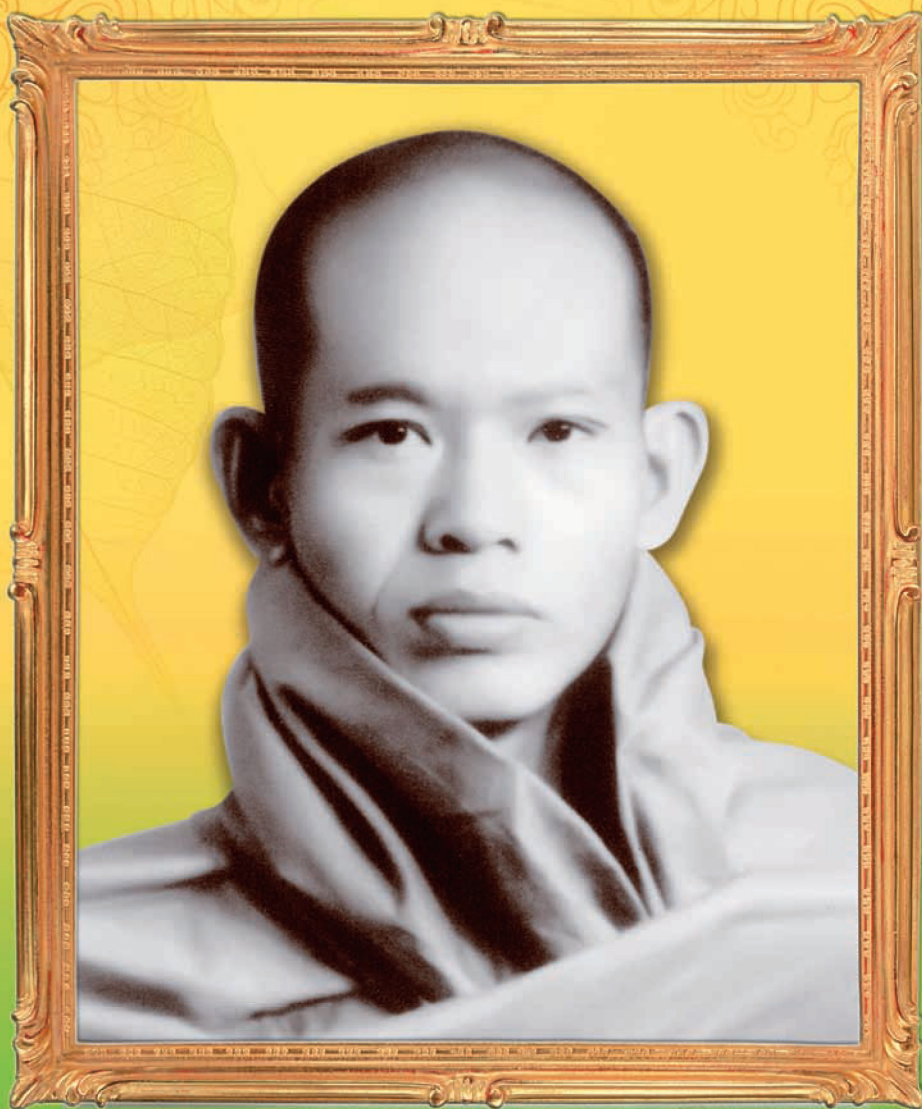

ตามรอยพระสัทธรรมมโชติกะ
บูรพาจารย์พระอภิธรรม

แห่ง อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระอาจารย์สีทัตถ์มโหิตกะ ฐัมมาจริยะ
บูรพาจารย์พระอภิธรรม แห่งอภิธรรมโชติกะวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้วางรากฐานหลักสูตรการเรียนการสอนพระอภิธรรมในประเทศไทย

๑ แต่อย่างไรก็ตาม อาตมภาพลำบากผู้เดียว
แต่ทำให้ผู้อื่นเป็นจำนวนมากได้รับประโยชน์ และความสุข
ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า
อาตมภาพก็ยินดียอมรับความลำบากนั้นๆ ทุกประการ
โดยมิได้นึกเป็นอย่างอื่น ฯลฯ
และเพื่อเป็นการสร้างสมบารมีทั้ง ๑๐ ประการ
ตามสมควรที่จะเป็นไปได้ประการหนึ่ง๑

๑ ๑ *โอ้ทำ เม ปรุณฺณสพฺพญตฺตวณฺณสฺสปรฺจฺจโย โหตุ ๑*
ขอบุญกุศลต่าง ๆ ของอาตมภาพที่ได้สำเร็จไปนี้
จงเป็นพลวปัจจัยแก้ปัญญารู้จักสัมมาสัมโพธิญาณด้วยเทอญ๑

พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ

คำนำ

พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะเป็นพระเถระชาวพม่าที่ได้อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาเป็นที่น่ายกย่องอย่างยิ่ง ท่านได้เดินทางมาทำงานเผยแผ่พระอภิธรรมในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ และ ได้มรณภาพลงในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ รวมเป็นเวลา ๑๗ ปี ผลงานที่ท่านได้สร้างไว้ในขณะที่มาทำงานเผยแผ่พระอภิธรรมในประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้ศึกษาพระอภิธรรมในประเทศไทยอย่างกว้างขวางเป็นที่ปรากฏผลมาจนถึงทุกวันนี้ หากท่านยังมีชีวิตอยู่คงจะได้รับรู้ในความก้าวหน้าในการศึกษาพระอภิธรรมในประเทศไทยที่ท่านได้มาวางรากฐานไว้

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ นี้ อันเป็นปีที่ครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาลของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ บรรดาศิษยานุศิษย์ทั้งหลายได้ร่วมกันจัดงาน ๑๐๐ ปี ชาตกาล เพื่อรำลึกถึงพระคุณของท่านผู้เป็นบูรพาจารย์แห่งอภิธรรมโชติกะวิทยาลัย และยกย่องประกาศเกียรติคุณของท่านให้เป็นที่ได้รับรู้ทั้งในประเทศเมียนมาร์และประเทศไทย โดยได้จัดสร้างรูปจำลองของท่านแกะสลักทำจากหินหยกขาวและตั้งไว้ที่ วัดวาโชใต้ จังหวัดเมียงฉั่ง ประเทศเมียนมาร์ ซึ่งได้จัดงานทำบุญ ๑๐๐ ปี ชาตกาล พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ที่วัดวาโชใต้ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ อันเป็นการฉลองรูปจำลองของท่านพร้อมกันไปด้วย ทำให้ชาวพม่าในละแวกนั้นได้รู้จักพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะมากขึ้น ทั้งยังได้พบปะญาติพี่น้องของท่านที่ยังมีชีวิตอยู่ ทำให้ได้ทราบถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะในช่วงที่ท่านอยู่ที่ประเทศเมียนมาร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รู้ว่า นอกจาก คุณมัทรี น้องสาวของท่านที่อยู่ในประเทศไทย ยังมีน้องสาวของท่านอีกหนึ่งคนที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งมีอายุ ๙๐ ปี อยู่ที่จังหวัดเมียงฉั่ง ประเทศเมียนมาร์ ซึ่งเป็นพี่สาวของคุณมัทรี และในวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ บรรดาศิษยานุศิษย์

ทั้งหลายในประเทศไทยยังได้ร่วมกันจัดงาน ๑๐๐ ปี ชาตกาลของท่าน**พระอาจารย์
สัทธัมมโชติกะ** เพื่อรำลึกถึงพระคุณและยกย่องประกาศเกียรติคุณของท่านผู้เป็น
บูรพาจารย์แห่ง**อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย** ให้เป็นที่ได้รับรู้โดยทั่วกัน

ในโอกาสนี้ บรรดาศิษยานุศิษย์จึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อรวบรวม
ประวัติของท่าน**พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ** เท่าที่สามารถจะรวบรวมได้ ซึ่งใน
หนังสือเล่มนี้ได้มีรายละเอียดของท่านในช่วงที่ท่านอยู่ในประเทศเมียนมาร์ ซึ่งหลาย
ท่านอาจจะไม่เคยทราบเรื่องราวมาก่อน หรือทราบแล้วแต่ยังไม่แน่ชัด อีกทั้งยังมี
เนื้อหาในช่วงที่ท่านมาทำงานเผยแผ่ในประเทศไทยพอสังเขป ซึ่งเป็นที่ทราบกัน
โดยส่วนมากแล้ว ในการรวบรวมประวัติของท่านนี้ อาศัยการสอบถามจาก
น้องสาวของท่านและญาติที่ที่ยังมีชีวิตอยู่ในประเทศเมียนมาร์ และหลักฐาน
บางอย่างเกี่ยวกับท่าน**พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ**ที่ได้พบที่ประเทศเมียนมาร์

หนังสือเล่มนี้จะเป็นอาจริยคุณานุสสติให้แก่เหล่าศิษยานุศิษย์ได้ระลึก
นึกถึงคุณของ**พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ**ที่ท่านได้อุทิศชีวิตให้แก่**พระพุทธศาสนา**
ขอเหล่าศิษยานุศิษย์ได้น้อมบูชาอาจริยคุณด้วยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
พระอภิธรรมให้แตกฉาน พร้อมทั้งการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน และช่วยกัน
เผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้สมกับที่
พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะได้อุทิศชีวิตและตั้งใจไว้ และเป็นการที่จะทำให้
พระพุทธศาสนาดำรงคงมั่นสืบต่อไปได้อีกนาน

คณะศิษยานุศิษย์

อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๘ มีนาคม ๒๕๕๗

ประวัติ

พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะศาสนธชธัมมาจริยะ

พระมหาฉลาด จักกวโร
พระนรมย์ วิสารโท
พระบัณฑิต ญาณธีโร

ชาติภูมิ

พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ เกิดเมื่อวันอังคาร ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๔ จุลศักราช ๑๒๗๕ เมื่อเทียบกับปฏิทิน ๑๐๐ ปีแล้ว ตรงกับวันอังคารที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๖^๑ ที่หมู่บ้านยัวตา จังหวัดเม็ยงฉั่ง ประเทศเมียนมาร์ โยมบิดาชื่ออุ้วนเม็ยน โยมมารดาชื่อด้อต๊ต โยมปู่ชื่ออุไป โยมย่าชื่อด้อแถ บิดามารดาของท่านมีบุตรและธิดารวม ๖ คน^๒ คือ

๑. มะไว้ตา ถึงแก่กรรมเพียงอายุได้ ๑๘ ปีเท่านั้น
๒. โกงวยละ คือ ท่านพระพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ
๓. มะเญงเม ถึงแก่กรรมแล้ว
๔. โกถินป่อ เป็นบุตรชายคนเล็กและเป็นน้องชายคนเล็กของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ บวชเป็นสามเณร พออายุได้ ๑๘ ปี จึงลาสิกขาไปเป็นคฤหัสถ์ ภายหลังมีครอบครัวอยู่ที่เมืองย่างกุ้ง มีลูกสาวอยู่คนหนึ่งชื่อว่ามะหยินมินทิน เมื่ออายุได้ ๒๑ ปี ได้กลับมาอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดวาโซไต้ มีฉายาว่าธัมมิกะ บวชได้พรรษาเดียวก็มรณภาพ

^๑ การนับศักราชใหม่ของพม่า จะเริ่มต้นนับตั้งแต่วันที่ ๑๗ เมษายน ของทุกปี ซึ่งในขณะนั้น วันถือกำเนิดของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ยังอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม ปีจุลศักราช ๑๒๗๕ ซึ่งตรงกับพุทธศักราช ๒๔๕๖ หากเลยวันที่ ๑๗ เมษายนแล้ว จุลศักราช จะเปลี่ยนเป็น ๑๒๗๖ พุทธศักราช จะเปลี่ยนเป็น ๒๔๕๗ ซึ่งประเทศไทยก็เคยใช้การนับเปลี่ยนศักราชในเดือนเมษายนแบบนี้มาก่อน และได้เปลี่ยนวิธีการนับเป็นแบบสากล คือ นับศักราชใหม่ในวันที่ ๑ มกราคม เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓

^๒ สัมภาษณ์ “มะอู๋นจิง” น้องสาวของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๕. **มะฮุ้นจิง** ปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่ อายุประมาณ ๙๐ ปี สติและสัมปชัญญะ ยังดีอยู่ สุขภาพร่างกายบางส่วนก็เริ่มเสื่อมไปตามวัย เช่น ตาเริ่มมองไม่เห็นแล้ว เป็นต้น ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่วัดเม็งจอง คณะมหาสิลรัทชิตตะ ถนนโพซุบ จังหวัด เมียงฉั่ง มีเจ้าอาวาสชื่อว่า ท่านภัททันตะสุชาตะ ซึ่งโยมมะฮุ้นจิงได้เป็นเจ้าภาพบวช พระและเป็นผู้อุปถัมภ์ปัจจัย ๔ แต่ท่านภัททันตะสุชาตะตลอดมา และเมื่อโยม มะฮุ้นจิงเริ่มมีอายุเข้าสู่วัยชราและไม่มีครอบครัว ท่านเจ้าอาวาสฯ จึงให้มาอยู่ที่วัด โดยพักอาศัยอยู่กับโยมที่เป็นไวยาวัจกรของวัดฯ เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณโยม มะฮุ้นจิง

๖. **มะพัวฉิ่งหรือมะฉิ่ง** เป็นน้องสาวคนเล็กสุดของพระอาจารย์ สัทธัมมโชติกะซึ่งได้มาอยู่ที่เมืองไทย คอยดูแลท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ปัจจุบันคาดว่ายังมีชีวิตอยู่ (ไม่สามารถติดต่อได้) อายุประมาณ ๘๐ กว่าปี และ คนไทยที่คุ้นเคยกันจะเรียกชื่อน้องสาวของท่านว่า “**มัทรี**”

ต่อตีต มารดา

มะฮุ้นจิง

มะพัวฉิ่ง (มัทรี)

เจ้าอาวาสวัดแปลงไต้ ผู้เป็นลูกพี่ลูกน้องของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ เป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับ ท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ

ท่านภัททันตะอิสสระเถระ
ผู้เป็นลูกพี่ลูกน้องของ
พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ
ผู้ให้ข้อมูล

บริเวณบ้านเกิดของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ
ปัจจุบันได้ขายบ้านไปแล้ว มีต้นไม้ ชื่อว่า “ตะมุง”
(ภาษาพม่า) หรือ ต้นแจง (ภาษาไทย) เป็นสัญลักษณ์ใน
การจดจำ

๑๔ ปฐมบรรพชา ๑๖

เมื่อเด็กชายโงงวัยละอายุได้ ๗ ปี มารดาบิดาทั้งสองท่านมีความประสงค์ที่จะให้บุตรชายบวชบรรพชาเป็นสามเณรตามประเพณีของชาวพม่า ที่วัดวาโซใต้ หมู่บ้านยัวตา จังหวัดเมียงฉิ่ง เจ้าอาวาสในสมัยนั้นคือท่านภัททันตะกุมารผู้เป็นคณาจริยธัมมกติกะ และเป็นพระอุปัชฌาย์ เพราะเด็กชายโงงวัยละเกิดวันอังคาร พระอุปัชฌาย์จึงตั้งฉายาว่า “สามเณรโชติกะ” สามเณรโชติกะบวชได้ไม่นานก็ลาสิกขาเป็นคฤหัสถ์ แต่อยู่ในเพศของคฤหัสถ์ได้ไม่นานก็กลับมาบวชอีกครั้ง^๓

๑๕ ทุตติยบรรพชา ๑๖

เมื่ออายุได้ ๑๒ ปี เด็กชายโงงวัยละจึงขออนุญาตมารดาบิดาบวชเป็นสามเณรในพระพุทธศาสนาอีก และมารดาบิดาทั้งสองก็มีความประสงค์ต้องการที่จะให้บุตรชายคนเล็กคือเด็กชายโกถินป่อได้บวชเป็นสามเณรด้วย มารดาบิดาทั้งสองจึงได้นำบุตรชายทั้งสองคนไปฝากไว้โดยให้บวชเป็นสามเณรกับท่านเจ้า

^๓ สัมภาษณ์ท่านภัททันตะอิสสระเถระ เจ้าอาวาสวัดแลปอได้ ผู้เป็นลูกพี่ลูกน้องของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ

ท่านภททันตะกุมารเถระ
เจ้าอาวาสวัดวาโชใต้
พระอุปัชฌาย์

อุโบสถสีมาหลังใหม่ในเขตสีมาเดิมของวัดวาโชใต้

อาวาสวัดวาโชใต้ คือ ท่านภททันตะกุมารส่วนน้องชายคนเล็กของท่านพระอุปัชฌาย์ ได้ตั้งฉายาให้ว่าสามเณรธัมมิกะ สามเณรโชติกะเป็นผู้ใคร่ใฝ่ในการศึกษามากและประพฤติอุปัชฌาย์วัตรมิได้ขาดและได้ศึกษาพระปริยัติธรรมมีคัมภีร์กัจจายนะ อภิธัมมัตถสังคหะเป็นต้น โดยตรงจากท่านภททันตะกุมารผู้เป็นพระอุปัชฌาย์ ในสมัยนั้นวัดวาโชใต้เป็นสำนักเรียนพระปริยัติธรรมมีนักศึกษาประมาณ ๕๐ รูป^๔

๑๒ อุปสมบท ๑๑

เมื่อสามเณรโชติกะอายุได้ ๒๑ปีพอดี พระอุปัชฌาย์คือท่านภททันตะกุมาร ประสงค์จะให้สามเณรโชติกะอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาโดยมีบิดามารดาทั้งสองเป็นเจ้าภาพและอุปถัมภ์ปัจจัย ๔ สามเณรโชติกะได้อุปสมบท ณ วิสุคามสีมาของวัดแลปอใต้ หมู่บ้านผ่องข้า ซึ่งไม่ไกลจากหมู่บ้านยวัตานัก โดยมีท่านภททันตะกุมารเจ้าอาวาสวัดวาโชใต้เป็นพระอุปัชฌาย์ ปัจจุบันวัดแลปอใต้มีท่านภททันตะอิสสระเป็นเจ้าอาวาสซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องกับพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ^๕

๔-๕ เหมือนกันข้อ ๓

เจดีย์ที่พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ
และน้องชายของท่าน
ได้มาบูชาพระพุทธเจ้า

พระพุทธรูปที่ประดิษฐานภายในเจดีย์
เป็นองค์ใหม่ที่นำมาประดิษฐาน
แทนองค์เดิมที่ได้ถูกขโมยไป

บูชาพระพุทธเจ้าด้วยชีวิตและอวัยวะ

พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะมีพรรษาได้ประมาณ ๓ พรรษา เมื่อใกล้จะเข้า
พรรษา อุโกเถินป่อน้องชายท่านกลับมาบวชใหม่อีกได้ ๑ พรรษา พระอาจารย์
สัทธัมมโชติกะมีพรรษาได้ ๔ พรรษาพอดี มีวันหนึ่งพระภิกษุสองพี่น้องได้ชวนกัน
ไปไหว้พระที่วิหารภายในวัด พอเข้าไปภายในวิหารได้เห็นพระพุทธรูปปางประทับ
ยืนที่ทำด้วยไม้จันทน์หอมปิดทองทั้งองค์มีความสวยงามมากทั้งสองได้พากันกราบ

ไหว้ฟังพิจารณาถึงองค์พุทธปฏิมาเจริญพุทธธานุสสติและได้เกิดศรัทธาอย่างแรงกล้า ถึงขั้นปรารถนาความเป็นพระพุทธรูปเจ้าผู้ยิ่งด้วยปัญญาธิกะในอนาคต ภิกษุผู้น้อง พระธัมมิกะ จึงชักชวนและกระตุ้นเตือนภิกษุผู้พี่พระอาจารย์สัทธัมมโชติติกะว่า

พระธัมมิกะ: “หลวงพี่ ผมเห็นพระพุทธรูปองค์นี้มีความสวยมาก ถ้าพระพุทธรูปเจ้าทรงมีพระชนม์อยู่คงจะสง่างดงามยิ่งกว่านี้ ผมอยากจะบูชาพระพุทธรูปองค์นี้ ด้วยร่างกายของผมนเอง เราสองคนมาสละร่างกายและชีวิตเพื่อบูชาพระพุทธรูปเจ้าดีไหม พระอุปัชฌาย์ของพวกเราคงไม่กล่าวโทษพวกเราหรอก”

พระอาจารย์สัทธัมมโชติติกะได้กล่าวตอบว่า: “น้องเอ๋ยภูเกิดมาเป็นมนุษย์ บวชเข้ามาในพระพุทธศาสนาไม่อยากจะทำลายร่างกายและสมองของตนเอง ที่มีอยู่ อยากจะใช้ร่างกายนี้ให้เป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาบ้าง ขอบูชาพระพุทธรูปเจ้าด้วยวัตถุสิ่งอื่นได้ไหม?”

หลังจากนั้น ทั้งสองรูปต่างพากันแยกไปกระทำการบูชาตามความปรารถนาของตนพระอาจารย์สัทธัมมโชติติกะได้ตั้งความปรารถนาเป็นพระพุทธรูปเจ้าผู้ยิ่งด้วยปัญญาธิกะในอนาคตกาลต่อหน้าพระพุทธรูปในวิหาร แล้วเอาอวัยวะคือนิ้วก้อยมือซ้ายวางบนหัวเตียงที่ตั้งอยู่ในวิหารแล้วเอามีดฟันฉับลงไปที่นิ้วก้อยมือซ้าย

เพื่อเป็นเครื่องบูชาแต่พระพุทธรูปเจ้า แต่ยังไม่ขาดดีจึงวานสามเณรอีกรูปหนึ่งที่อยู่วัดเดียวกันชื่อโกวิทะซึ่งเดินผ่านมาเห็นเข้า ให้ใช้ไม้ตีสันมิดที่ตัดค้ำไว้อยู่จนหลุดขาดไป (ปัจจุบันเสาหัวเตียงและรอยมิดที่พระอาจารย์ สัทธัมมโชติติกะใช้รองนิ้วเพื่อจะตัดยังหลงเหลืออยู่ พระอุปัชฌาย์ท่านสั่งให้เอาเหล็กมารัดหัวเตียงและเอาน้ำมันเครื่องมาทาไว้ไม่ให้ชำรุด)

ส่วนพระธัมมิกะได้เดินออกไปกระทำการบูชาภายนอกเจดีย์ โดยใช้จีวรพันรอบกายตนเองแล้วใช้เชือกมัดอีกทีหนึ่งเสร็จแล้วใช้น้ำมันราดที่จีวรให้ชุ่มแล้วจุดไฟเผาตนเองทำเป็นประทีปเพื่อบูชาพระพุทธเจ้า

ภายหลังท่านเจ้าอาวาสได้ทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้น ซึ่งท่านก็ไม่ว่าอะไรได้แต่สลดใจ แต่อันิจาพระธัมมิกะผู้เป็นน้องชายได้มรณภาพเสียแล้ว พอโยมแม่ของท่านได้ทราบข่าวเท่านั้นเสียใจร้องไห้ร้องไห้ให้อยู่หลายวัน^๖

หมายเหตุ ปัจจุบันพระพุทธรูปปางประทับยืนที่ทำด้วยไม้จันทน์หอมปิดทองทั้งองค์ที่ประดิษฐานอยู่ที่วิหารอุทกขโมยไปหลายปีแล้ว พระพุทธรูปที่ประดิษฐานอยู่ที่วิหารองค์ปัจจุบันเป็นองค์ใหม่ที่ทางเจ้าอาวาสและกรรมการวัดสั่งทำขึ้นใหม่

๑๐ บรรพบุรุษของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ เป็นชาวอโยธยาจริงหรือไม่ ?

คณะผู้เขียนประวัติพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ได้ไปสัมภาษณ์คุณโยมต่อมะอู้นจิน อายุประมาณ ๙๐ ปี ซึ่งเป็นน้องสาวของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ โยมเล่าให้ฟังว่าตอนเป็นเด็กคุณปู่คือปู่ไปเคยเล่าให้ฟังว่า “ปู่ของท่านเล่าว่าตระกูลเรานี้เป็นชาวอโยธยาที่ถูกต้อนมาเป็นเชลยสมัยพระเจ้าอลองพญาแล้วมาตั้งรกรากถิ่นฐานที่นี่”

^๖ สัมภาษณ์ท่านภักทันตะอัสสระเถระ เจ้าอาวาสวัดແປ້ວได้ ผู้เป็นลูกพี่ลูกน้องของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ท่านบอกว่าคำนี้เคยได้ฟังจากคุณปู่ของท่านเล่าให้ฟังตอนเป็นเด็ก

๑๒ การศึกษาพระปริยัติธรรมของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ

วัดตูมองใต้ จังหวัดอมรปุระ

หลังจากนั้นพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะได้ลาพระอุปัชฌาย์ เพื่ออนสธรรมิก และโยมบิดามารดาญาติพี่น้องทุกคนเพื่อไปศึกษาพระปริยัติธรรมและจำพรรษาที่วัดตูมองใต้^๗ จังหวัดอมรปุระ หรือเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า เมืองต่องมิว เพราะอยู่ทางทิศใต้เมืองมันตะเล มณฑลมันตะเล มีท่านอาจารย์ภักทันตะนนทียะเถระ

ซุ้มประตูวัดตูมองใต้

ภายในวัดตูมองใต้

^๗ คำบอกเล่าของโยมมะฮันจิงน้องสาวของท่าน

ท่านอาจารย์ภัททันตะนันทิยะเถระ
อดีตเจ้าอาวาส

เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน

เจ้าอาวาสวัดตูมมองได้ผู้เป็นอธิธรรมคณาจารย์ในคราวที่ทำสังคายนาพระไตรปิฎก ครั้งที่ ๖ ท่านเป็นพระเถระรูปหนึ่งในคณะผู้ชำระพระบาลีพระวินัยปิฎก และเป็นพระวินัยธรรตตสันอธิกรณ์ทั่วประเทศ เมืองอมรปุระสมัยนั้นเป็นเมืองที่มีการเรียนการสอนพระอภิธรรมอย่างเข้มข้น มีบูรพาจารย์และครูสอนที่เก่งและมีคุณภาพ หรือจะเรียกว่าเป็นเมืองพระอภิธรรมก็ว่าได้ วัดตูมมองได้ก็เป็นสำนักเรียนพระปริยัติธรรมที่มีชื่อเสียงอีกวัดหนึ่งที่มีการเรียนการสอนอย่างยอดเยี่ยม สมัยนั้นมีพระภิกษุจำพรรษาประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ รูป ท่านอาจารย์ภัททันตะนันทิยะเป็นพระเถระที่มีความเชี่ยวชาญในคัมภีร์มาติกา ธาตุกถา ยมกและปฎิฐานมาก การศึกษาคัมภีร์เหล่านี้เป็นการศึกษาในภาคกลางคืนเรียกว่า “ญะวา”^๘ คือภาคเรียนที่สอนในเวลากลางคืน ท่านอาจารย์ภัททันตะนันทิยะได้ถ่ายทอดวิชาความรู้พระอภิธรรมที่ตนเชี่ยวชาญและชำนาญแก่พระอาจารย์สัทธัมมโชติติกะ และท่านยังได้เรียนคัมภีร์อื่นๆ อีก มีกัจจายนะ ปทรูปสัทธิ เป็นต้น จากอาจารย์ท่านอื่นที่อยู่ ในสำนักเรียนนี้ ตามหลักสูตรของการสอนพระปริยัติธรรม

^๘ ญะวา คือ การเรียนการสอนพระอภิธรรมในภาคกลางคืน มี คัมภีร์มาติกา ธาตุกถา ยมก และมหาปฎิฐาน เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีมาแต่สมัยโบราณ โดยครูผู้สอนจะปิดไฟแล้วให้นักเรียนว่าองค์ธรรมปากเปล่า ซึ่งในปัจจุบันยังมีการเรียนการสอนในรูปแบบนี้อยู่

๑๖ วัดมหาคันธายง จังหวัดอมรปุระ

ในช่วงที่พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะไปเรียนหนังสือชั้นมัธยมศึกษาที่วัดมหาคันธายง (วัดมหาคันธาราม) จังหวัดอมรปุระนี้ (โยมต่อมะฮุ้นจึงซึ่งเป็นน้องสาวคนโตของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะไม่ได้เล่าว่าพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะไปอยู่จำพรรษาที่วัดมหาคันธายง เพียงแต่เล่าว่าพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะเคยเรียนหนังสือชั้นมัธยมศึกษาที่วัดมหาคันธายง จากท่านอาจารย์ภัททันตะชนกาภิวงสะ เจ้าอาวาสวัดมหาคันธายง)

(ความเป็นไปได้ตามมติและสันนิษฐานของคณะผู้เขียนประวัติ วัดตูมองได้นี้เป็นวัดที่ไม่ไกลจากวัดมหาคันธายงมากนัก ถ้าเดินด้วยเท้าใช้เวลาเกือบครึ่งชั่วโมง พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะคงจะจำพรรษาที่วัดตูมองได้แล้วเดินไปเรียนที่วัดมหาคันธายง และมีหลักฐานในหลักสูตรชั้นจุฬารักษิณมิกะตรีท่านได้กล่าวแสดงถึงพระอาจารย์ผู้สอนพระไตรปิฎกทั้งสามคือท่านอาจารย์ภัททันตะวิมลเถระ เจ้าอาวาสวัดมั่งคณาราม ซึ่งวัดมั่งคณารามก็ไม่ไกลจากวัดตูมองได้เดินไป ๒๐ นาที ก็ถึงวัดมั่งคณาราม) ๗

วัดมหาคันธายงนี้มีท่านอาจารย์ภัททันตะชนกาภิวงสะ อัครมหาบัณฑิต ผู้เป็นธัมมาจริยะคันถการะ เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก เป็นพระเถระที่มีความเป็นอัจฉริยบุคคลแตกฉานในคัมภีร์ไวยากรณ์ มีคัมภีร์กัจจายณะ ปทรุปลิทธิ ภาษาสันสกฤตและคัมภีร์อื่นอีกที่เกี่ยวกับนิรุกติภาษา และมีความชำนาญแตกฉานในพระไตรปิฎก, อรรถกถาและฎีกา ผลงานการเขียนและแปลคัมภีร์พระไตรปิฎกบาลี อรรถกถาและฎีกาและคัมภีร์อื่นอีกมากมายที่เกิดจากปัญญาญาณของท่านที่มีชื่อเสียงกระฉ่อนไปทั่วพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทก็คือภาษาฎีกา เป็นหนังสือที่แปลยกศัพท์พระบาลีอรรถกถาและฎีกาพร้อมทั้งอธิบายไว้ในเล่มเดียวกัน ท่านได้ตั้งสัจจะอธิษฐานว่า ในโลกนี้ถ้าจะมีใครมีปัญญามากกว่าท่านสามารถเขียนและอธิบายภาษาฎีกาดีกว่าภาษาฎีกาที่ท่านเขียนขึ้นนี้ ขอให้ภาษาฎีกาของท่านจงหายไปจากโลกนี้เทอญ

ภาพวัดมหาคันธายง จังหวัดอมรปุระ

ซุ้มประตูวัด

ภายในวัดมหาคันธายง

ท่านอาจารย์ภัททันตะชนกาภิวัังสะ
รูปจำลอง

กุฏิของท่านอาจารย์ภัททันตะชนกาภิวัังสะ
ปัจจุบันทางวัดได้ทำเป็นพิพิธภัณฑ์ของท่าน

หนังสืออภิมมัตถสังคหะภาสาฎีกา (ตั้งโจภาสาฎีกา) นี้ ปัจจุบันยังใช้เป็น
หลักสูตรในการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมในพม่า และหนังสือเล่มนี้พระอาจารย์
สัทธัมมโชติกะได้นำคำอธิบายต่าง ๆ ประกอบในการรจนาหนังสือเรียนพระอภิธรรม
ที่ใช้เป็นหลักสูตรพระอภิธรรมในประเทศไทย^๙ ผลงานการเขียนหนังสือและ
แปลคัมภีร์พระไตรปิฎกพร้อมทั้งอรรถกถาและฎีกาของพระอาจารย์ภัททันตะ
ชนกาภิวงสะ รวมทั้งหมดแล้วมีประมาณ ๖๐ เล่ม พระอาจารย์ภัททันตะ
ชนกาภิวงสะเถระ มรณภาพเมื่อ วันอังคาร แรม ๒ ค่ำ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑
หรือจุลศักราช ๑๓๓๖ รวมอายุได้ ๗๕ ปี พรรษา ๕๔ พรรษา ฯ

๑๑ วัดเม็งคลาใต้ (วัดมังคลาราม) จังหวัดอมรปุระ ๑๑

ในช่วงที่จำพรรษาอยู่วัดตมอองใต้พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะก็ได้ไปศึกษา
พระไตรปิฎก พระบาลีพร้อมด้วยอรรถกถาและฎีกากับท่านอาจารย์ภัททันตะวิมล
เถระ ผู้เป็นอธิธรรมคณาจารย์ เจ้าอาวาสวัดเม็งคลาใต้ (วัดมังคลาราม) ท่าน
อาจารย์ภัททันตะวิมลเถระหรือชาวพม่าเรียกชื่อท่านว่า “โมกฺกุตสยาดอ” เรียกตาม
ชื่อบ้านเกิดของท่าน ท่านเป็นผู้แตกฉานพระไตรปิฎก พร้อมทั้งอรรถกถาและฎีกา
มาก และเชี่ยวชาญในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน เป็นอาจารย์ที่มีชื่อเสียงใน
ประเทศเมียนมาร์มาจนถึงทุกวันนี้ จนเหล่าพุทธบริษัทชาวเมียนมาร์สมมุติให้ท่าน
ว่า “ยะหันตาสมุต” แปลว่าสมมุติให้เป็นพระอรหันต์ เพราะมีความเชี่ยวชาญและ
เข้าใจในปฏิจจสมุปบาทเป็นอย่างดี

^๙ คณะผู้รวบรวมประวัติพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ได้เปรียบเทียบดูระหว่างหนังสืออภิมมัตถสังคหะ
ภาสาฎีกาของพระอาจารย์ภัททันตะชนกาภิวงสะกับหนังสืออภิมมัตถสังคหะภาสาฎีกาของพระ
อาจารย์สัทธัมมโชติกะในส่วนของคำอธิบายส่วนมากแทบจะเหมือนกัน และบางส่วนได้นำมาจากที่อื่น
มีหนังสือของอาจารย์แลดี สยาดอ เป็นต้น

ภาพวัดเม็งคลาใต้

วัดเม็งคลาใต้ (เก่า)

วัดเม็งคลาใต้ (ใหม่)

อาจารย์ภัททันตะวิมลเถระ อดีตเจ้าอาวาสวัดเม็งคลาใต้
(วัดมังคลาราม) ผู้เป็นอธิการกรรมคณาจารย์ะ
วัดมหาวิสุตาราม จังหวัดปะชุกู้^{๑๐}

หลังจากที่พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะจบชั้นธัมมาจริยะที่เมืองอมรปุระและ
รับใบปริญญาบัตรชั้นธัมมาจริยะที่เมืองมันตะเลเสร็จแล้วก็ได้ลาพระอาจารย์
ภัททันตะนันทิยเถระเพื่อไปศึกษาพระไตรปิฎกที่วัดมหาวิสุตารามหรือเรียกอีกอย่าง
หนึ่งว่าอะแลใต้ (วัดกลาง) จังหวัดปะชุกู้ มีพระอาจารย์ภัททันตะปัญญาเถระ
พระอาจารย์ภัททันตะสุนทรเถระ และพระอาจารย์ภัททันตะนันทวังสะ ซึ่งเป็น
อัครมหาบัณฑิตปัญญาธิกายปารค ผู้เป็นคณะปาโมกข์วัดมหาวิสุตาราม

^{๑๐} สัมภาษณ์ท่านอาจารย์ภัททันตะโสภณเถระ อัครมหาคณิถวาจาจะ รองคณะปาโมกข์วัดมหาวิสุตาราม
กุฎิสุวัณณวดีจง

รูปจำลองแกะสลักจากหินหยกขาว ตั้งอยู่ที่ วัดวาโชใต้ จังหวัดเม็ยงฉิ่ง
ที่คณะศิษยานุศิษย์ ได้ร่วมกันจัดสร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงพระคุณของพระอาจารย์สีที่ธम्मโชติกะ
และประกาศเกียรติคุณของท่าน ให้ชาวพม่าได้รับรู้
เนื่องในโอกาส ๑๐๐ ปี ชาตกาล

งานอาจารย์บช ๑๐๐ ปี ชาตกาล
พระอาจารย์สถิตมมโชติกะ ธรรมจารีเย

วัดวาไรใต้ จังหวัดเมียงจั้ง ประเทศเมียนมาร์
๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

งานอาจารย์บุชา ๑๐๐ ปี ชาตกาล

วัดมหาวิสุตารามนี้เป็นสำนักเรียนใหญ่ ศึกษาพระไตรปิฎกอย่างจริงจัง ไม่มีการสอบตามหลักสูตรของรัฐบาล ศึกษาเพื่อความเข้าใจซึ่งแก่นสาระอรรถและพยัญชนะของคัมภีร์นั้นๆ คัมภีร์หนึ่งๆ จะต้องเรียนตั้งแต่ต้นจนกระทั่งจบคัมภีร์เรียนจบเป็นคัมภีร์ๆ ไป การเรียนการสอนในวัดมหาวิสุตารามสมัยนั้น คัมภีร์หนึ่งก็จะมีทั้งพระบาลี, อรรถกถาและฎีกา ตอนเช้าเรียนพระบาลี ตอนบ่ายเรียนอรรถกถาและตอนเย็นก็จะเรียนฎีกา ครูผู้สอนก็จะอยู่ในม่าน ส่วนนักเรียนก็จะอยู่นอกม่าน พระอาจารย์ทั้งสามท่านนี้เป็นพระเถระที่มีความเชี่ยวชาญพระสุตตันตปิฎก และท่านก็สอนพระสุตตันตปิฎก ๕ นิกาย มีทีฆนิกาย เป็นต้น ทั้งพระบาลี อรรถกถาและฎีกา แม้ผู้เชี่ยวชาญพระไตรปิฎกและผู้ทรงพระไตรปิฎกหลายรูปต่างก็เคยมาศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดมหาวิสุตารามทั้งนั้น

๑๗ ภาพวัดมหาวิสุตาราม จังหวัดปะชุกก์

๑๖ เสนาสนะภายในวัดมหาวิสุตาราม ๑๖

กุฏิธัมมเม็งชู (ธัมมมัญชู) ที่พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะเคยพักอาศัย ปัจจุบันทางวัดได้รื้อทิ้ง และได้สร้างหลังใหม่ขึ้น

ท่านอาจารย์ภักทันตะวิจาระอัครมหาบัณฑิต ทำหน้าที่เป็นคณะปาโมกข์ วัดมหาวิสุตาราม (เจ้าอาวาส)

สมัยนั้นมีพระสงฆ์จำพรรษาประมาณ ๑,๐๐๐ รูป พระอาจารย์สีทัมม-
โชติกะพักจำพรรษาที่กุฏิธัมมเม็งชู (ธัมมมัญชู) ปัจจุบันกุฏิเก่าได้ทรุดโทรมมาก
ทางวัดก็เลยรื้อทิ้งสร้างใหม่แต่ก็ยังใช้ชื่อเดิมอยู่ ส่วนที่ยังหลงเหลืออยู่ก็มีเพียงหอ
ฉันเก่าๆ เท่านั้น ขณะที่พระอาจารย์สีทัมมโชติกะจำพรรษาที่วัดมหาวิสุตารามนี้
ก็ได้รับความอนุเคราะห์การถ่ายทอดวิชาความรู้พระสูตรตันตะปิฎก ๕ นิกาย มีทิฆ-
นิกายเป็นต้น ทั้งพระบาลีอรรถกถาและฎีกา จากท่านอาจารย์ภัททันตะปัญญา
เถระ, ท่านอาจารย์ภัททันตะสุนทรเถระและท่านอาจารย์ภัททันตะนันทังสะเถระ
ผู้เป็นคณะปาโมกข์ของวัดมหาวิสุตาราม ปัจจุบันนี้วัดมหาวิสุตารามมีท่านอาจารย์
ภัททันตะวิจารณ์อัครมหาบัณฑิต ทำหน้าที่เป็นคณะปาโมกข์วัดมหาวิสุตาราม

๑๔ วัดตะแยะด้อใต้ (วัดป่ามะม่วง) จังหวัดอ่างทอง

พระอาจารย์สีทัมมโชติกะได้พำนักจำพรรษาที่วัดมหาวิสุตาราม เป็นเวลา
หลายปีได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากพระอาจารย์ทั้ง ๓ ท่านจนมีความชำนาญ
เชี่ยวชาญแล้ว ต่อจากนั้นก็ได้ย้ายไปจำพรรษาที่วัดตะแยะด้อใต้ (วัดป่ามะม่วง)
จังหวัดอ่างทองเพื่อศึกษาพระวินัยปิฎกพระบาลีอรรถกถาและฎีกา วัดตะแยะด้อใต้
นี้มีหลายคณะด้วยกัน (แต่ไม่ทราบว่าเป็นพระอาจารย์สีทัมมโชติกะพำนักอยู่ที่คณะ
ไหนในวัดตะแยะด้อใต้นี้) แต่ท่านก็ได้ไปศึกษาพระวินัยปิฎกอรรถกถาและฎีกากับ
ท่านพระอาจารย์ภัททันตะญาณิเถระผู้ทรงพระวินัยปิฎก ผู้เป็นพระวินัยธร
ชั้นฎีกา ซึ่งเป็นอัครมหาบัณฑิตและเป็นอธิบดีสงฆ์วัดตะแยะด้อใต้ ท่านพระอาจารย์
ภัททันตะญาณิเถระนี้พำนักจำพรรษาอยู่กุฏิระจิกชิดชูเป็นพระเถระที่สอน
พระวินัยปิฎกพระบาลีอรรถกถาฎีกาและโยชนามีความเชี่ยวชาญพระวินัยปิฎกมาก
ท่านอาจารย์ภัททันตะญาณิเถระ ท่านมรณะภาพเมื่อขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๔
(เดือนเมษายน) ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือจุลศักราช ๑๓๒๗ รวมอายุได้ประมาณ
๘๐ ปี พรรษา ๕๘ พรรษา

ภาพวัดตะแยะด้อใต้ (วัดป่ามะม่วง)

ซุ้มประตูวัดตะแยะด้อใต้

ท่านเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน

๑๔ การเข้ามาเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทย

ในสมัยที่พระเดชพระคุณท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถระ) อดีตอธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุฯ ทูตียนายกสภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขณะนั้นท่านดำรงตำแหน่งสังฆมนตรีว่าการองค์การปกครอง ที่สมณศักดิ์พระพิมลธรรมนั้น ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ได้ริเริ่ม และฟื้นฟูให้มีการเรียนการสอนพระอภิธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือจุลศักราช ที่ ๑๓๑๐ ได้เดินทางไปดูงานด้านพระพุทธศาสนาในประเทศเมียนมาร์ สมัยนั้น ประเทศเมียนมาร์ได้ปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตย มีนายอู๋ เป็นนายกรัฐมนตรี เห็นว่าประเทศเมียนมาร์มีความเจริญรุ่งเรืองทางพระพุทธศาสนา ทั้ง คันถุระและวิปัสสนาธุระ โดยเฉพาะพระอภิธรรมมีความเจริญรุ่งเรืองมาก จึงได้ขอพระภิกษุผู้เป็นบัณฑิตจบชั้นธัมมาจริยะ และมีความเชี่ยวชาญในพระอภิธรรม พิฎกจากสภาการศึกษาพระพุทธศาสนาของประเทศเมียนมาร์ และฯพณฯ เอกอัครราชทูตเมียนมาร์ประจำประเทศไทย ได้นิมนต์พระอาจารย์โชติกะหรือพระอาจารย์สัทธัมมะโชติกะธัมมาจริยะ^{๑๑} และอีกรูปหนึ่งคือท่านอาจารย์เตชินทะธัมมาจริยะ ให้มาสอนพระอภิธรรมในประเทศไทยฯ ขณะนั้นพระอาจารย์โชติกะมีอายุเพียง ๓๕ ปี พรรษา ๑๔ พรรษาเท่านั้น เมื่อพระอาจารย์โชติกะเดินทางมาที่ประเทศไทย

ช่วงแรกพระอาจารย์โชติกะพำนักจำพรรษาที่วัดปรก เขตยานนาวา กรุงเทพฯ ฯ ภายหลังจึงได้ย้ายมาพำนักจำพรรษาที่วัดระฆังโฆสิตาราม เขตฝั่งธนบุรี ระหว่างที่ท่านพำนักอยู่ที่วัดระฆังฯ นั้น ท่านได้ดำเนินการสอนพระอภิธรรมและ วิชาคัมภีร์พระอภิธรรม แต่เนื่องด้วยท่านมิใช่คนไทย ดังนั้นการสื่อสารทางด้าน

^{๑๑} ชื่อฉายาเดิมของท่านชื่อว่าโชติกะส่วนชื่อข้างหน้าคือสัทธัมมะเป็นชื่อที่ท่านได้เพราะสอบผ่านพระปริยัติธรรมของสมาคมในสมัยนั้นส่วนชื่อธัมมาจริยะเป็นชื่อที่ท่านได้เพราะสอบผ่านชั้นธัมมาจริยะตามหลักสูตรของรัฐบาล

ภาษากับบรรดาศักดิ์จึงเป็นไปได้ว่ายากลำบาก แต่ท่านก็มีได้ย่อท้อมีความ
วิริยะอุตสาหะอย่างยอดเยี่ยม ถึงขนาดต้องใช้ล่ามภาษาพม่าและได้อาศัยลูกศิษย์
ที่พอมิพื้นฐานความรู้พระอภิธรรมและลูกศิษย์เหล่านี้ ก็ได้ช่วยงานการจัดทำ
หลักสูตรการเรียนการสอนขึ้นโดยเริ่มในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ท่านได้รจนาลัทธิสูตร
เล่มแรกคือพระอภิธรรมสังคณีมาติกา ปีพ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เรียบเรียงคัมภีร์มหา
ปัญฐาน ซึ่งใช้เวลาเรียบเรียงถึง ๑ ปีเศษจึงเสร็จและปีต่อมาก็ได้เรียบเรียงคัมภีร์ธาตุ
กถาและยมกเปื้องดำ ๕ ยมก เป็นต้น

เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๕๘ หรือจุลศักราช ๑๓๑๖ ประเทศเมียนมาร์ และประเทศ
ที่นับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทได้กระทำกุศลอันยิ่งใหญ่คือการทำสังคายนา
พระไตรปิฎกครั้งที่ ๖ ที่ป่าสาณคูหากะบาเอ เมืองย่างกุ้ง มีประเทศเมียนมาร์เป็น
เจ้าภาพ ซึ่งมีคณะรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีอูโนเป็นผู้อุปถัมภ์การจัดทำสังคายนา
พระไตรปิฎกครั้งที่ ๖ พระอาจารย์โชติกะท่านได้กลับมาร่วมการทำสังคายนาพระ
ไตรปิฎกครั้งนี้ด้วยหลังจากที่การทำสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๖ เสร็จแล้ว พระ
อาจารย์โชติกะ ท่านก็กลับมาเยี่ยมพระอุปัชฌาย์ คือ ท่านภัททันตะ
กุมาระ ที่วัดวาโซใต้ และเยี่ยมเยียนโยมบิดามารดาและญาติพี่น้องของท่านขณะ
เดียวกันท่านก็ได้นำภาพพระเวสสันดรชาดกทั้ง ๑๓ กัณฑ์ มาถวายแด่พระอุปัชฌาย์
ปัจจุบันภาพพระเวสสันดรชาดกก็ยังปรากฏมีอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ โดยที่ท่านเจ้า
อาวาสวัดวาโสใต้ต้องคปัจจุบันคือท่านภัททันตะสังวรจะได้นำไปติดไว้ที่โรงอุโบสถสีมา
ของวัด หลังจากนั้นท่านก็ได้ลาพระอุปัชฌาย์และโยมบิดามารดาและญาติพี่น้อง
ทุกคนกลับมายังประเทศไทยและไม่เคยหวนกลับไปอีกเลย ทั้งไว้แต่ความทรงจำ
และความคิดถึงของหมู่เหล่าญาติพี่น้องทุกคน^{๑๒}

^{๑๒} สัมภาษณ์ท่านภัททันตะอิสสระเถระ เจ้าอาวาสวัดแลบ่อใต้ และต่อมะฮูนจิ่งน้องสาวของพระอาจารย์
สัทธัมมโชติกะ ปัจจุบันภาพพระเวสสันดรชาดกทั้ง ๑๓ กัณฑ์ ยังคงอยู่ที่อุโบสถสีมา วัดวาโซใต้

ผลงานการรจนาพระอภิธรรมที่โดดเด่น

หลังจากที่ท่านพระอาจารย์โชติกะกลับจากประเทศเมียนมาร์แล้วท่านก็ดำเนินการสอนถ่ายทอดวิชาความรู้พระอภิธรรมที่ท่านชำนาญแต่บรรดาศิษยานุศิษย์และรจนาเรียบเรียงหนังสือพระอภิธรรมที่ยังขาดอยู่มิได้ขาดและในขณะเดียวกันท่านจัดระเบียบแบบแผนวิธีการสอบพระอภิธรรมขึ้นที่วัดระฆังอีกด้วยฯ ตลอดเวลา ๑๗ ปีที่ท่านอยู่ในประเทศไทย ท่านได้เรียบเรียงหลักสูตรการเรียนการสอนถึงจำนวน ๒๕ เล่ม คือหลักสูตรที่เกี่ยวกับพระอภิธรรม ๒๐ เล่มมีพระอภิธรรมสังคณีมาติกา คัมภีร์ธาตุกถา ยมกเบื้องต้น ๕ ยมก คัมภีร์มหาปฏิฐาน อภิธัมมัตถสังคหะภาสฎีกา เป็นต้น และหนังสือการแสดงปาฐกถาปิณฑกะอีก ๕ เล่ม เช่น คู่มือการสร้างทานกุศลธรรมเพื่อสันติภาพของโลก เป็นต้น แสดงถึงความเป็นอัจฉริยบุคคลทางวิชาการพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทของท่าน เพราะบุคคลผู้ที่จะทรงพระศาสนาไว้ได้ต้องประกอบด้วยมีปัญญา ๑ มีศรัทธา ๑ และมีความเพียรสมดังที่ท่านปรารถนาไว้ว่า

“แต่อย่างไรก็ตาม อาตมภาพลำบากผู้เดียว แต่ทำให้ผู้อื่นเป็นจำนวนมากได้รับประโยชน์และความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า อาตมภาพก็ยินดียอมรับความลำบากนั้น ๆ ทุกประการ โดยมีได้นึกเป็นอย่างอื่น ฯลฯ และเพื่อเป็นการสร้างสมบารมีทั้ง ๑๐ ประการ ตามสมควรที่จะเป็นไปได้ประการหนึ่งฯ”

เมื่อแต่งปกรณ์ต่างๆ จบแล้ว ท่านจะเขียนนิคมคาถาแสดงความปรารถนาแห่งมโนปณิธานของท่านว่า

“อิหฺม เม ปุณฺณสฺสพฺพญฺตุตฺถาณสฺสสฺสจฺจโย โหตุ ๗ ขอบุญกุศลต่าง ๆ ของอาตมภาพที่ได้สำเร็จไปนี้ จงเป็นพลวปัจจัยแก่ปัญญาวิริยะสมาธิโพธิญาณ ด้วยเทอญ”

๐๐ บั้นปลายชีวิต ๐๐

ท่านพระอาจารย์โชติโกะ ได้จัดหลักสูตรการเรียนการสอนพระอภิธรรม ได้อย่างเรียบร้อยขาดอยู่แต่อภิธัมมัตถสังคหะภาสาฎิกาทิปริจเฉทที่ ๙ วิปัสสนา ก็มีภูฐานภาสาฎิกาท่านนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือ จุลศักราชที่ ๑๓๒๗ พระอาจารย์สัทธัมมโชติโกะท่านได้อาพาธหนัก ด้วยโรคความดันโลหิตสูง ได้เข้ารับการ รักษาตัวที่โรงพยาบาลมิชชั่นอยู่ ๒ ครั้ง ภายหลังได้ย้ายมาพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล ศิริราช เป็นเวลาร่วมเดือนแต่อาการก็กลับทรุดหนักลง สุดท้ายแพทย์จะช่วยเหลือ ยายยาได้ จนถึงวาระสุดท้ายของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติโกะธัมมาจริยะผู้มี ปัญญาปราชนัญเปื้องในพระปริยัติธรรมผู้ท่องเที่ยวไปในมหาสมุทรอันกว้าง ใหญ่กล่าวคือ พระไตรปิฎกทั้ง ๓ มัจจุราชกล่าวคือ ความตายได้ปรากฏชีวิต พระมหาเถระผู้มีศีลมีปัญญาเป็นกัลยาณมิตรผู้เป็นเจ้าของบุญคุณของเหล่า ศิษยานุศิษย์ไปอย่างไม่ได้กลับมาสู่ปัจจุบันภพนี้อีกแล้ว

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ เวลา ๒๐.๐๐ น.เศษ ท่านพระอาจารย์ สัทธัมมโชติโกะ ธัมมาจริยะ ผู้เป็นอภิธรรมคณาจริยะ คันถการกะ แห่งอภิธรรม มหาวิทยาลัย แห่งประเทศไทยหรือแห่งอภิธรรมโชติโกะวิทยาลัย ได้มรณภาพลงที่ โรงพยาบาลศิริราช ด้วยโรคความดันโลหิตสูงและไตพิการ สิริรวมอายุได้ ๕๓ ปี พรรษา ๓๒ พรรษา

พุทธศาสน์ จิรั ติฎฐตฺ

ขอพระพุทธานุสา จงตั้งมั่น ยินนานสืบต่อไป

๑๔ อาจารย์มานุสสติ ๑๖

พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ เป็นพระเถระที่มีปัญญา มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในพระไตรปิฎก อรรถกถาและฎีกา มาก โดยเฉพาะพระอภิธรรมปิฎก ท่านมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ เพราะได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้โดยตรงจากพระอาจารย์ผู้ที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในพระไตรปิฎก พร้อมทั้งอรรถกถาและฎีกา ท่านจึงมีความโดดเด่นในพระปริยัติธรรม จนได้รับการนิมนต์มาเผยแผ่พระอภิธรรมในประเทศไทย เมื่ออายุเพียง ๓๖ ปี พรรษา ๑๕ พรรษาเท่านั้น

ท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ ผู้เป็นปูพพาทจารย์ได้ทำหิตานุหิตประโยชน์ในมนุษยโลกนี้มาก และได้ทิ้งมรดกอันล้ำค่ากล่าวคือนัยการเรียนการสอนพระอภิธรรมให้แก่ศิษยานุศิษย์ในประเทศไทย ซึ่งหาผู้ใดจะเทียบเท่าได้ในยุคปัจจุบัน และเป็นมรดกอันยิ่งใหญ่อันเป็นเหตุให้ถึงโลกุตตรสมบัติแห่งพระพุทธศาสนา หามรดกใดที่จะเสมอเหมือนได้ ควรที่ศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย ตั้งแต่ในอดีต จนถึงปัจจุบัน และที่จะเป็นไปในอนาคต จะน้อมจิตน้อมใจระลึกรู้ถึงอุปการคุณของท่านพระอาจารย์แล้วตั้งใจศึกษาเล่าเรียนพระอภิธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานเพื่อจะให้เข้าใจธรรมอันลึกซึ้งในพระไตรปิฎกทั้ง ๓ แม้พระธรรมกถึกทั้งหลายถ้าไม่ได้ศึกษาพระอภิธรรมเอาเสียเลยก็หาชื่อว่าพระธรรมกถึกไม่ เพราะเมื่อจะแสดงธรรมอธิบายหัวข้อธรรมก็จะแสดงธรรมอธิบายหัวข้อธรรมอย่างผิดพลาดนั้นเป็นภัยอันใหญ่หลวงแก่พุทธบริษัททั้งหลาย แม้ศิษยานุศิษย์ทั้งหลายทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ควรที่จะสืบสานเจตนารมณ์ของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะให้พระอภิธรรมนั้นยืนยงอยู่ยาวอยู่คู่พระพุทธศาสนา และอยู่คู่ประเทศไทย จนตราบเท่าอายุของพระพุทธศาสนา อันเป็นการตอบแทนอุปการคุณของท่านพระอาจารย์ สัทธัมมโชติกะธัมมาจริยะโดยเป็นอาจารย์บูชา สืบต่อไปเทอญฯ.

พระนรมย์ วิสารโท พระมหาฉลาด จักกวโร พระบัณฑิต ญาณธีโร
คณะผู้สืบเสาะค้นหา และเรียบเรียงประวัติท่านพระอาจารย์สีทธัมมโชติกะ

คณะผู้ร่วมเดินทางไปร่วมงานอาจารย์บูชา ๑๐๐ ปี ชาตกาล
ของท่านพระอาจารย์สีทธัมมโชติกะ ที่ประเทศเมียนมาร์

พระบัณฑิต ญาณธีโร

จุดเริ่มต้น

จุดเริ่มต้นของงานนี้มาจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้าพเจ้าได้ไปศึกษาพระอภิธรรมภาคภาษาอังกฤษที่จังหวัดย่างกุ้ง ประเทศเมียนมาร์ ได้เปิดอ่านประวัติของท่านที่ปรากฏในหนังสือหลักสูตรปริเฉทที่ ๔ วิถีสังคะพบว่า ท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะจะมีอายุครบ ๑๐๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงอยากที่จะจัดงาน ๑๐๐ ปี ชาตกาล เพื่อจะเป็นการรำลึกถึงพระคุณและประกาศเกียรติคุณของท่าน และอยากที่จะไปเยี่ยมชมที่บ้านเกิดของท่านเผื่อว่าจะยังมีญาติพี่น้องหลงเหลืออยู่ จึงได้ค้นหาหลักฐานเพิ่มเติม พบว่า ในหนังสือหลักสูตรชั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ได้กล่าวถึงพระอาจารย์ของท่านจำนวน ๘ ท่าน ข้าพเจ้าจึงได้ข้อมูลเบื้องต้นว่า ท่านคงจะบวชอยู่ที่วัดวาโชใต้ จังหวัดเมียงฉ้าง (เมียนฉ้วน) เพราะท่านได้กล่าวถึงท่านพระอาจารย์กุมารเถระ เจ้าอาวาสวัดวาโชใต้ ผู้เป็นพระอุปัชฌาย์

หลังจากที่ข้าพเจ้าได้สอบพระอภิธรรมภาคภาษาอังกฤษ ระดับ ๒ เสร็จแล้วในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้คิดอยากที่จะไปเยี่ยมชมที่บ้านเกิดของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะสักครั้งแต่ไม่รู้จะไปอย่างไร เพราะไม่รู้ว่าจะอยู่ตรงไหน สองวันต่อมา คุณโยมต็อกเตอร์อองเท (Dr. Aung Htay) ชาวพม่า มีอาชีพเป็นหมอศัลยกรรมซึ่งเป็นเพื่อนที่เรียนอยู่ด้วยกันกับข้าพเจ้าและทำรายงานอยู่กลุ่มเดียวกัน ได้มารับไปสอบถามเรื่องเรียนภาษาพม่าที่มหาวิทยาลัยสอนภาษา ข้าพเจ้าจึงชวนพระพม่าอีกหนึ่งรูปซึ่งเป็นพระที่คอยดูแลข้าพเจ้าในขณะที่อาศัยอยู่ที่วัดตติปิฎกมหาคันธายง ย่างกุ้ง โดยความช่วยเหลือจากท่านอาจารย์พระมหาไพโรจน์ ญาณกุสโล

เมื่อได้ขึ้นรถกันแล้วคุณโยมต็อกเตอร์อ่องเทได้ถามพระอีกรูปว่า “บ้านเกิดท่านอยู่ที่ไหน?” ท่านได้ตอบว่า “จังหวัดตาสี” คุณโยมต็อกเตอร์อ่องเทจึงตอบท่านไปว่า “โยมจังหวัดเมียงฉั่ง” ข้าพเจ้าได้ยินดังนั้น รู้สึกดีใจเป็นอย่างมากเพราะเป็นจังหวัดเดียวกับท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ เมื่อรถได้แล่นออกมาจากวัดแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้ถามคุณโยมต็อกเตอร์อ่องเทว่า “คุณโยมอายุเท่าไร” “รู้จักสยาดอ อุโชติกะไหม ท่านไปสอนพระอภิธรรมที่ประเทศไทย” “บ้านเกิดของท่านอยู่ที่เมียงฉั่ง” คุณโยมต็อกเตอร์อ่องเทได้ตอบว่า “โยมอายุ ๖๔ ปี ไม่รู้จักพระรูปนี้หรอก” ข้าพเจ้ารู้สึกหมตหวังเมื่อได้ยินคำตอบเช่นนั้น อีกสักพักใหญ่ โยมเขาได้พูดว่า “แม่ของเขาเคยเล่าให้ฟังว่า มีพระรูปหนึ่งที่แม่ของเขารู้จักและเคยดูแลอุปฐากรักได้ไปอยู่ที่กรุงเทพฯ” ข้าพเจ้าได้ยินดังนั้น ขนลุกชูขึ้นมาในทันที และนึกถึงพระพม่าที่เคยมาประเทศไทยเพื่อเผยแพร่พระศาสนา เพราะไม่แน่ใจว่า จะเป็นพระรูปไหนที่แม่ของคุณโยมต็อกเตอร์อ่องเทรู้จัก แต่พิจารณาดูแล้วว่า บ้านเกิดจังหวัดเดียวกัน ข้าพเจ้าจึงพูดต่อว่า “ท่านได้ตัดนิ้วก้อยข้างซ้ายสองข้อ เพื่อบูชาพระพุทธรูปเจ้าด้วย ใช้รูปเดียวกันไหม?” เขานึกอีกสักครู่ ได้ตอบว่า “รู้สึกว่าจะใช้นะแม่ของเขาได้เล่าให้เขาฟัง และตอนนั้นเขาเองก็ยังเด็กมาก และออกจากหมู่บ้านมาตั้งแต่ยังเด็กอยู่” ข้าพเจ้าได้ยินดังนั้น รู้สึกดีใจมากมีความหวังที่จะได้ไปเยี่ยมชมบ้านเกิดของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ พอเราทำธุระกันเสร็จแล้วกลับมาถึงวัดที่พัก ได้สนทนากันอีกรอบถึงเรื่องนี้ คุณโยมต็อกเตอร์อ่องเทได้เริ่มเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ เท่าที่เขาพอจะนึกได้ ซึ่งเขาได้บอกว่าการครอบครัวของท่านอาจารย์และครอบครัวของเขายู่หมู่บ้านติดกัน เขายังได้บอกถึงญาติพี่น้องของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะว่า “น้องชายของท่านได้เสียชีวิตแล้ว” “ยังมีน้องสาวของท่านอีกคนหนึ่งน่าจะยังมีชีวิตอยู่ น่าจะอยู่ที่เมืองเฮโฮ” เขาพูดด้วยความไม่แน่ใจ จากนั้นเขาได้เขียนจดหมายฉบับหนึ่งถึงพระเถระรูปหนึ่งที่เขาคาดว่าจะเป็นพระรู้จักท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ให้ข้าพเจ้าถือจดหมายฉบับนี้ไปหาพระเถระที่ชื่อ สยาดออุตฺตริยะ (สุริยะ) เจ้าอาวาสวัดโพธิตะเถาว์ จังหวัดเมียงฉั่ง

วางแผน

ข้าพเจ้าได้วางแผนการเดินทางโดยได้จองตั๋วรถทัวร์ อย่างกุ่มันตะเล ในคืนวันพรุ่งนี้ไปกับพระพม่าอีกรูป ซึ่งบ้านเกิดท่านอยู่ที่จังหวัดเม็ยงฉั่ง และได้โทรไปหาท่านนรมย์ พระภิกษุชาวไทย ท่านอยู่ที่เมืองมันตะเล แจ้งความประสงค์ในการเดินทางว่า จะไปจังหวัดเม็ยงฉั่ง เพื่อไปตามหาบ้านเกิดของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ในตอนค่ำของวันนั้นข้าพเจ้าได้ไปนมัสการสักการบูชาพระเจดีย์เขตตากอง ได้อธิษฐานขอให้ได้เจอบ้านเกิดของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ด้วยเถิด และในคืนวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้าพเจ้าและพระพม่าชื่อ ท่านอัจฉริยะ ได้เดินทางไปจังหวัดมันตะเล เพื่อไปพบกับท่านนรมย์

ออกเดินทาง

เช้าวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕ ข้าพเจ้าได้เดินทางไปจังหวัดมันตะเล เวลา ๐๕.๐๐ น. ได้นั่งรถต่อไปที่วัดวิสุทธायง ชาวโงวิน ถนน ๓๘ x ๘๙ เพื่อไปหาท่านนรมย์ ที่วัดนี้มีพระไทยมาอาศัยเรียนหนังสือ ๒ รูป คือ พระนรมย์ วิสารโท และอีกรูปหนึ่งชื่อ พระมหาฉลาด จักกาโร เมื่อมาถึงวัดแล้วได้ทำธุระส่วนตัวเรียบร้อย จึงออกเดินทางจากวัดในเวลาประมาณ ๐๘.๐๐ น. โดยรถยนต์ส่วนตัว ใช้เส้นทางถนนไฮเวย์ อย่างกุ่มันตะเล โดยออกจากจังหวัดมันตะเลประมาณหลักไมล์ที่ ๓๖๖ ไปตามถนนจนถึงหลักไมล์ที่ ๓๒๖ จะมีทางแยกขวามือไปจังหวัดเม็ยงฉั่ง คณะที่เดินทางไป ๔ คน คือ ข้าพเจ้า พระนรมย์ พระอัจฉริยะ และโยมพม่าเป็นคนขับรถ ซึ่งข้าพเจ้ามีความหวังอย่างเต็มเปี่ยมที่จะได้ไปเยี่ยมเยียนบ้านเกิดของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ทั้งที่ในคณะไม่มีใครรู้จักบ้านเกิดของท่านเลย

รถแล่นไปตามถนนสายเก่ามุ่งสู่จังหวัดเม็ยงฉั่งผ่านอำเภอปินซี พอถึงอำเภอนาโถ้วจี ได้แวะฉันทเพลเสร็จแล้ว ออกเดินทางต่อ สองข้างทางมีแต่ต้นไม้ซึ่งไม่ใหญ่มาก ผ่านจุดตัดท่อน้ำมันที่ไปจีน ผ่านทางรถไฟ ถนนก่อนที่จะถึงเข้าตัวจังหวัดเม็ยงฉั่ง สองข้างทางมีต้นคะนองขึ้นอยู่ตลอดทาง ผ่านด่านเก็บเงิน เป็นอันว่าถึง

จังหวัดเชียงใหม่แล้ว คณะได้มุ่งตรงไปสู่วัดโพธิ์ตะเภาว้ ตามที่คุณโยมต็อกเตอร์ อ่องเทได้บอกไว้ พอไปถึงวัดโพธิ์ตะเภาว้ ท่านเจ้าอาวาสได้รออยู่แล้ว ซึ่งคุณโยม ต็อกเตอร์อ่องเทได้โทรมาบอกไว้แล้ว จึงยื่นจดหมายให้ท่านอ่าน ท่านได้พาคณะ เราไปที่วัดวาโซใต้ หมู่บ้านยัวต้า ซึ่งต้องย้อนออกมาจากตัวจังหวัดมาตามถนนที่เรา มาประมาณ ๒-๓ ไมล์ เลยด่านเก็บเงินค่าผ่านทางมา ถนนช่วงนี้จะมีต้นคะนองต้น ใหญ่ขึ้นอยู่สองข้างทางร่มรื่นมาก มีร้านขายของหลายอย่างตั้งอยู่ คณะเรามาถึง ทางเข้าวัดวาโซใต้ ซึ่งหากเรามาจากจังหวัดเชียงใหม่ ทางเข้าจะอยู่ทางขวามือ ถ้า เรามาจากอำเภอนาไถ่ว้ ทางเข้าวัดจะอยู่ทางซ้ายมือรถได้เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนดิน ตรงผ่านทางรถไฟ มาจนถึงวัดวาโซใต้ จากปากทางเข้ามาถึงวัดใช้เวลาประมาณ ๑๕ - ๒๐ นาที เนื่องจากถนนเป็นดินและฝุ่น ฤดูฝนไม่เหมาะแก่การเดินทาง

พบแล้ว

ท่านศุริยะได้พาไปพบท่านอัจฉริยะซึ่งทราบภายหลังว่า ท่านเป็นญาติของ ท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ท่านอัจฉริยะได้พาคณะเราไปดูบ้านเกิดของท่าน พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะซึ่งเพิ่งจะหายไปไม่นานนี้เอง เหลือไว้แต่ที่ว่างเปล่าและ ต้นตะมุงต้นใหญ่ไว้เป็นที่ให้รู้ว่า นี่คือเขตบ้านของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ จาก นั้นได้พาไปที่วัดวาโซใต้ และได้เล่าเรื่องที่ท่านได้ตัดนิ้วก้อยซ้ายที่เจดีย์ในวัดวาโซใต้ และอื่นๆ ทั้งยังบอกอีกว่า น้องสาวของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะอีกคนยังมี ชีวิตอยู่ ตอนนี้อยู่ในตัวจังหวัดเชียงใหม่ ข้าพเจ้าได้ยินดั่งนั้นรู้สึกดีใจเป็นอย่างมาก ที่จะได้พบกับน้องสาวอีกคนของท่าน ซึ่งน้องสาวของท่านอีกคนที่ชื่อ มัทรี (ชื่อไทย) ข้าพเจ้าเคยพบครั้งหนึ่งที่กรุงเทพฯจากนั้นได้เดินทางไปวัดแลป้อใต้ซึ่งท่านอัจฉริยะ เป็นเจ้าอาวาส ท่านได้นำรูปของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ที่ถ่ายที่ประเทศไทย มาให้ดู นอกจากนี้ยังมีเส้นผมของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะที่น้องสาวของท่าน คือคุณโยมมัทรี ส่งมาจากประเทศไทยมาให้เก็บรักษาอยู่ในผอบไม้ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้า เชื่อได้ว่า เรามาถูกที่แล้ว

หลังจากนั้นท่านอัจฉริยะได้พาเราไปที่ตัวจังหวัดเมียงฉิ่งเพื่อพบกับน้องสาวของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ชื่อ ต่อมะฮู๋นจิง อายุ ๘๘ ปี ท่านนรมย์ได้สนทนาสอบถามเป็นภาษาพม่าถึงครอบครัวของคุณโยมและพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ทำให้เราได้รับทราบข้อมูลต่างๆ อย่างมากมาย และมีหลักฐานอื่นๆ เช่น แวนตาของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะที่ท่านใช้ ภาพของน้องสาวที่อยู่เมืองไทย เป็นต้นหลังจากนั้นจึงได้เดินทางกลับสู่จังหวัดมณฑล

เกินคาด

การเดินทางในครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ข้าพเจ้าคิดว่าประสบความสำเร็จเกินกว่าที่คาดหมายไว้อย่างมาก การที่ได้พบกับน้องสาวของท่านเป็นสิ่งที่น่าสนใจเหนือความคาดหมายในการเดินทางครั้งนี้ จากนั้นข้าพเจ้าได้นำเรื่องราวเหล่านี้มาบอกกล่าวที่อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย ซึ่งไม่มีใครทราบว่า น้องสาวของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะยังมีชีวิตอยู่

งาน ๑๐๐ ปี ชาตกาล

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องนี้ให้พระมหาบุญช่วย ปญญาชิโร และ พระครูสมุห์ทวี เกตุธมฺโม ในขณะที่ร่วมเดินทางไปอินเดียกับคณะของท่านในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และได้ชักชวนท่านเรื่องการจัดงาน ๑๐๐ ปี ชาตกาล ของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ และได้แจ้งให้ท่านผู้อำนวยการได้ทราบซึ่งท่านเห็นด้วยอย่างยิ่ง ต่อมาในวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้าพเจ้าพร้อมด้วยพระมหาชัยวุฒิ ชยวุฒิเทหั้วหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย พระมหาบุญช่วย ปญญาชิโร พระครูสมุห์ทวี เกตุธมฺโม และพระอาจารย์พันธ์ศักดิ์ โอภาโส คณาจารย์พิเศษสอนพระอภิธรรม และคุณสุภาวดี ชัยชื่นชอบกับบุตรชาย คือ คุณจิรณี ชัยชื่นชอบ นักศึกษาพระอภิธรรมได้เดินทางไปถ่ายทำบันทึกการเดินทางและเก็บข้อมูลประวัติของท่านพระอาจารย์ สัทธัมมโชติกะ ที่จังหวัดอมรปุระ จังหวัดเมียงฉิ่ง จังหวัดปะชุกกุ และจังหวัดย่างกุ้ง เป็นเวลารวม ๔ วัน ซึ่งเป็นการบันทึกเส้นทางตามรอยพระอาจารย์

สัทธัมมโชติกะ ตั้งแต่ท่านออกบวชจนถึงเดินทางมาประเทศไทย เท่าที่จะทำได้ เพื่อนำเสนอในงาน ๑๐๐ ปี ชาตกาล ที่จะจัดขึ้นในวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ นี้ และยังได้สร้างรูปจำลองของท่านพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะแกะสลักจากหินหยกขาวขนาดเท่าตัวจริง ตั้งไว้ที่วัดวาโซใต้ และได้จัดงานอาจารย์บูชา ๑๐๐ ปี ชาตกาล ให้แก่ท่าน โดยมีคุณโยมธรรณิดา หมายปทุม คุณนภชนก เกษมสุข และคุณจันทนา อัครสิรินิมิต และคณะนักศึกษาชั้นมัธยมอภิธรรมิกะตรี เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการบอกบุญการในทำงานทั้งสองนี้ รวมถึงคณะครูอาจารย์เจ้าหน้าที่และนักศึกษาทุกท่าน และคณะที่ร่วมเดินทางไปร่วมงานอาจารย์บูชา ๑๐๐ ปี ชาตกาล ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจทำให้งาน ๑๐๐ ปี ชาตกาล ทั้งในประเทศเมียนมาร์และประเทศไทยสำเร็จลงได้

อนึ่ง ทรรศณียิน วัตถุประสงค์ของและเครื่องบูชาทั้งหลายที่ใช้ในการจัดงานครั้งนี้ แม้ว่าจะมากมายสักเพียงใดจะน้อยค่าลงไปไหนทันใด เมื่อเทียบกับการที่เราได้ระลึกถึงคุณของพระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ผู้เป็นบูรพาจารย์ทางด้านพระอภิธรรมของอภิธรรมโชติกะวิทยาลัย

จัดทำโดย...คณะศิษยานุศิษย์ ภายใต้คำแนะนำของ พระครูเกษมพุทธวิเทศ (พระอาจารย์บัณฑิต ญาณธีโร) พระอภิธรรมทางไกล ประเทศสวีเดน สามารถติดต่อขอรับเอกสารได้ที่...อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โครงการส่งเสริมการศึกษาพระอภิธรรมไทย (คสอท) และกลุ่มวิชชาวิมุตติปริเยสกะ

สามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ QR หรือ
กลุ่มวิชชาวิมุตติปริเยสกะ <https://line.me/R/ti/g/cC2z-zw8la>

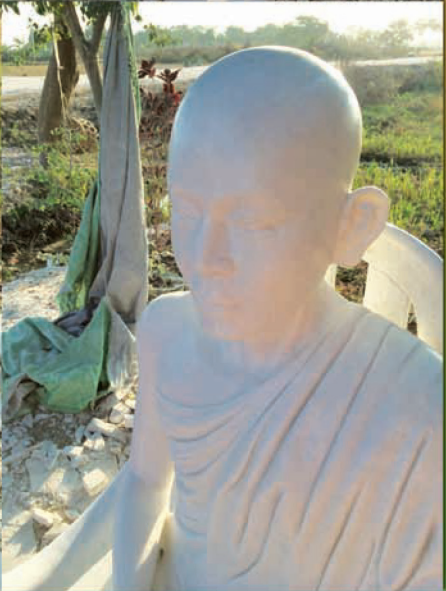
พิมพ์ครั้งที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จำนวน ๕๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๔,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ถวายเป็นธรรมทานโดย
ศิษยานุศิษย์กลุ่มวิชชาวิมุตติปริเยสกะ (กลุ่มผู้แสวงหาปัญญาและความหลุดพ้น)

พิมพ์ที่ บริษัท ธนาเพชร จำกัด เลขที่ ๙ ซ.ลาดพร้าว ๖๔ แยก ๑๔ ถนนลาดพร้าว
แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๓๐-๔๑๑๔

รูปจำลองแกะสลักจากหินหยกขาว

ที่คณะศิษยานุศิษย์ ได้รวมกันจัดสร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงคุณของพระอาจารย์สัทธิธัมมิโชติกะ
และประกาศเกียรติคุณของท่าน เนื่องในโอกาส ๑๐๐ ปี ชาตกาล

ตัวอย่างตำราเรียนพระอภิธรรม
ที่รจนาโดย
พระอาจารย์สีทัตถ์มโหิตกะ ฐัมมาจริยะ